

Inventering av stora rovdjur i Uppsala län

2021-2022

Bilder på omslagets framsida: Överst till vänster och till höger, Länsstyrelsen i Uppsala län. Under till vänster, Bill Douhan.

Du hittar rapporten som pdf-fil på länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/uppsala/publikationer

Inventering av stora rovdjur i Uppsala län 2021/22

Länsstyrelsen i Uppsala län har under 2021/2022 inventerat varg, lodjur, kungsörn och järv, i enlighet med 8 § i förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

Inventeringsförhållanden

Snöförhållandena har varit relativt goda under delar av inventeringssäsongen. Snö fanns i delar av länet under delar av december och i större delen av länet kring årsskiftet. Under januari och februari varierade snötillgången men blev avsevärt bättre under den senare delen av februari. Under mars månad var det endast fläckvis med snö, mestadels skare, vilket försvårade spårningsmöjligheterna.

Lodjur

Inventeringsmetodik

Lodjur inventeras under perioden 1 oktober till 28 (29) februari. Under den perioden räknas antalet familjegrupper lodjur. En familjegrupp är en hona med en eller flera ungar. Framför allt genomförs inventeringen genom spårning av lodjur i snö, men också med hjälp av länsstyrelsens och privatpersoners viltkameror.

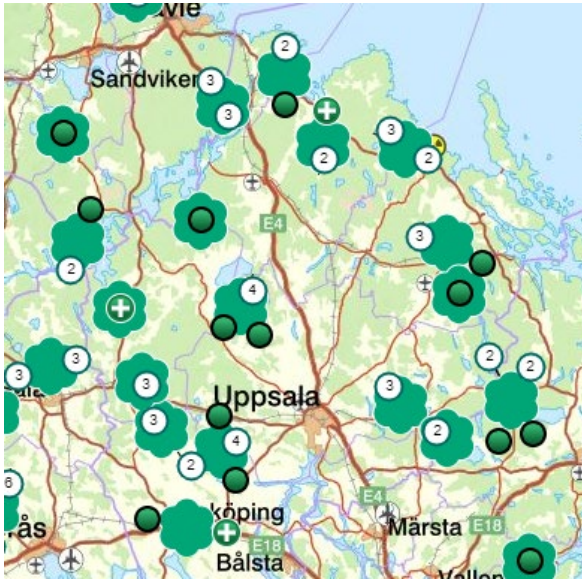
För att få en uppskattning av hur många lodjur som finns totalt, d.v.s. även räkna med hanar och honor utan ungar i området, multipliceras varje funnen hona med ungar med en omräkningsfaktor som bl.a. baseras på bytestäthet. För Uppsala län är omräkningsfaktorn 5,5. Det innebär att om man i länet hittar tio olika honor med ungar så bedömer man att den totala populationen i länet blir $10 \times 5,5$ lodjur = 55 lodjur. I de fall djur spåras på olika sidor om en länsgräns fördelas lodjuren i sammanställningen mellan länen.

För att veta om flera spårningar av hona med unge(-ar) är en och samma hona som spårats eller flera olika honor finns olika metoder. Bland annat kan man med hjälp av avstånd i tid och rum mellan spårningarna avgöra om det är sannolikt att det är olika honor, eller bakspårning till senaste snöfall för att se om djuren befann sig på olika platser vid samma tillfälle. En lodjurshonas hemområde är ca 2 kvadratmil.

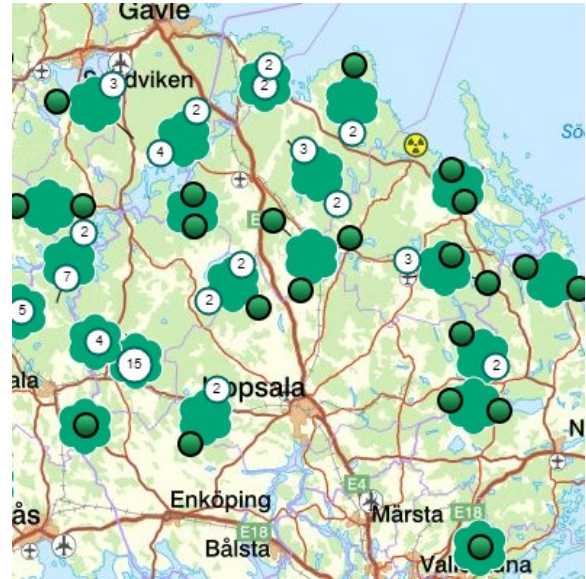
Resultat 2021/22

Under inventeringsperioden 1 oktober 2021 till 28 februari 2022 återfanns, efter delning av familjegrupper över länsgränser, 12,83 familjegrupper lodjur i Uppsala län. Det motsvarar drygt 70 lodjur.

Inventeringsresultatet ligger i samma intervall som det gjort de senaste åren, då det återfunnits mellan 10 och 15 familjegrupper årligen. Antalet föryngringar i de norra länsdelarna är ungefär desamma som föregående år, medan det verkar ha skett färre föryngringar i de södra delarna. Om det beror på mellanårsvariation eller andra orsaker går inte att avgöra.

Familjegruper 2020–2021.

Familjegruper 2021–2022.

Kartorna ovan visar familjegruper med lodjur (gröna blommor). Små gröna punkter och siffror visar enskilda observationer av familjegruper som kopplas till respektive blomma. Blommorna visar varje familjegrupps centrumpunkt (enligt de observationer som gjorts).

Under förra inventerings säsongen (2020–2021) dokumenterades 46 observationer av familjegrupp av lodjur i Uppsala län. Det innebär att i genomsnitt dokumenterades varje familjegrupp 3 gånger under inventeringen. I Skandobs kom det in 94 rapporter om observationer av fler än 1 lodjur (oftast synobservation, spår, spillning, viltkamerabild eller hittat bytesdjur), varav 74 åtminstone kunde konstateras vara lodjur. De flesta observationerna kom in i de områden där familjegruper också kunde dokumenteras. Det genomfördes också en områdesinventering tillsammans med Svenska Jägareförbundet i februari 2021.

Under årets inventerings säsong dokumenterades 55 observationer av familjegruper. Det innebär en ökning av dokumenterade observationer med 20 % och att varje familjegrupp dokumenterades ungefär 4,5 gånger. I Skandobs kom det in 125 rapporter om observationer av fler än 1 lodjur, varav 77 åtminstone kunde konstateras vara lodjur. De flesta observationerna kom in i de områden där familjegruper också kunde dokumenteras.

Varg

Inventeringsmetodik

Varg inventeras under perioden 1 oktober till sista 31 mars. Under den perioden räknas antalet familjegruper, antalet föringringar samt antalet revirmarkerande par. En familjegrupp är minst tre vargar som går tillsammans varav minst en som revirmarkerar. Föringring är där det fötts valpar det senaste året. Revirmarkerande par är två vargar av olika kön där båda revirmarkerar. Framförallt genomförs inventeringen genom spårning av varg i snö, men också med hjälp av länsstyrelsens och privatpersoners viltkameror samt insamling av DNA (från urin och spillning).

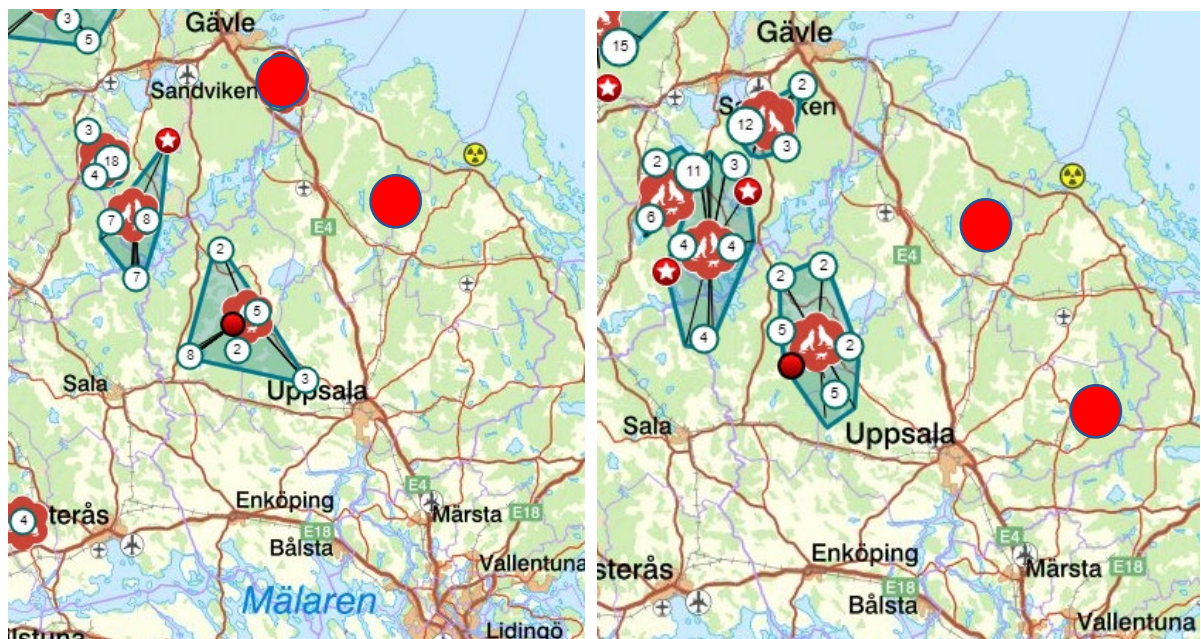
För att få en uppskattning av hur många vargar som finns totalt, d.v.s. även de vargar som inte ingår i någon av de ovanstående grupperna, multipliceras varje vargföringring med en omräkningsfaktor. För varg är omräkningsfaktorn 10. Det innebär att om det i länet dokumenteras en föringring av varg så motsvarar det $10 \times 1 = 10$ vargar. På så sätt får man med de vargar som hör till det reviret, men också vandringsvargar och andra konstellationer av varg. I genomsnitt är det sex vargar i ett vargrevir med föringring, vilket lite förenklat innebär att i hälften av reviren är det sex eller fler vargar och i hälften sex eller färre. Sett på

nationell nivå har det visat sig stämma väldigt väl. I de fall djur spåras på olika sidor om en länsgräns fördelas vargarna i sammanställningen mellan länen. Ett genomsnittligt vargrevir är ungefär 10 kvadratmil.

Resultat 2021/22

Under inventeringsperioden 1 oktober 2021 till 31 mars 2022 återfanns 1,25 familjegrupper/föryngringar av varg i Uppsala län. Det motsvarar ca 12,5 vargar. Inventeringsresultatet är en liten ökning från föregående år, då det fanns 1 familjegrupp/föryngring i länet (Siggeforareviret). Ökningen består i att det under årets säsong även spårats vargar från Igelsjönreviret i Uppsala län, väster om väg 56. Det revirets utbredning finns främst i Gävleborg, Dalarna och Västmanland.

I Skandobs kom det under förra årets inventeringssäsong in 221 observationer av varg (oftast synobservation, spår, spillning, viltkamerabild eller hittat bytesdjur) varav 46 bekräftades röra sig om varg. Under årets säsong kom det in 319 observationer av varg, varav 55 bekräftades röra sig om varg.

Vargrevir och stationära vargar 2020–2021. Vargrevir och stationära vargar 2021-2022.

Kartorna ovan visar vargrevir samt ensamma stationära vargar respektive år. Vargreviren är polygonerna där små röda punkter och siffror visar enskilda observationer, och de stora röda cirklarna är ensamma, stationära vargar. Storleken på polygonerna motsvarar inte revirens egentliga utbredning.

Siggeforareviret

I Siggeforareviret filmades under sommaren 2021 sex vargvalpar i augusti. I oktober filmades tolv vargar på kamera vid ett och samma tillfälle. Sannolikt var det både föräldradjur, fjolårsvalpar och årsvalpar. Under inventeringssäsongen 2021/22 har Länsstyrelsen konstaterat att alla fyra valpar som föddes år 2020 har vandrat ut, tre norrut till Gävleborgs län, och en söderut till Västergötland. Som mest har åtta vargar spårats på snö, varav båda föräldradjuren, fem årsvalpar och en fjolårsvalp (som senare alltså vandrade ut ur länet). Av fem årsvalpar där DNA insamlats är tre hanar och två tikar.

Den revirmarkerande hanen är första generationens avkomma till en finsk-rysk varg (Tiveden) och den revirmarkerande tiken kommer från Gårdsjö 6-reviret. Reviret räknas som familjegrupp med föryngring och ligger helt i Uppsala län.

Igelsjönreviret

I Igelsjön har det under inventeringssäsongen spårats sex vargar. Den revirmarkerande hanen kommer från Glamsenreviret och den revirmarkerande tiken är första generationens avkomma till en finsk-rysk varg (Tiveden). Reviret räknas som familjegrupp med föryngring och delas lika mellan Uppsala och de tre grannlänerna i norr och väster.

Övriga stationära vargar

Två revirmarkerande vargtikar har dokumenterats i länet under den gångna inventeringssäsongen. Den ena har varit i länet sedan 2016 och kommer från Sandsjön 3-reviret. Hon håller till mellan Tierp och Gimo och Länsstyrelsen har inte kunnat dokumentera att hon träffat någon partner under den gångna säsongen.

Den andra vargtiken håller till i de östra delarna av länet kring Knutby-Edsbro och har sannolikt varit där sedan 2021. Länsstyrelsen har inte kunnat dokumentera att hon träffat någon partner under den gångna säsongen.

Järv

Uppsala län räknas generellt inte till utbredningsområdet för järv. Under den gångna inventeringssäsongen har dock järv setts och spårats i länet, både kring Uppsala, Tierp och Älvkarleby. Länsstyrelsen bedömer att det sannolikt är en eller flera ensamma järvhanar som rör sig i länet.

Kungsörn

Kungsörn inventeras under större delen av året. Under vårvintern inventeras parbildning av örnar. Under försommaren inventeras om häckning sker och under sensommaren och tidig höst inventeras om häckningen lyckats och om eventuella ungar blivit flygga (flygfärdiga).

Under 2021 dokumenterades 1 lyckad häckning av kungsörn i länet. De senaste åren har mellan 0 och 1 lyckade häckningar av kungsörn dokumenterats årligen.

Tack

Länsstyrelsen vill avslutningsvis tacka alla som bidragit till inventeringen av de stora rovdjuren i Uppsala län under 2021/2022, både genom att rapportera in filmer, bilder och spår, samt genom att låta Länsstyrelsen placera ut våra viltkameror i olika områden. Utan den hjälpen skulle inventeringarna vara mycket svårare att genomföra.

BESÖK **BÄVERNS GRÄND 17**
RING **010 - 223 30 00**
LÄS **LANSSTYRELSEN.SE/UPPSALA**
MEJLA **UPPSALA@LANSSTYRELSEN.SE**

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN